

werkblad Adje uit Appelscha (de hoofdletter, les 1) - versie 2

Dit is het eerste lesje over de hoofdletter. Sommige regels spreken voor zich. Zo weet je natuurlijk allang dat je voornamen en achternamen en de namen van landen en steden met een hoofdletter schrijft.

Lees de regels goed door en maak daarna de opdracht.

De volgende woorden schrijf je met een hoofdletter:

1. Persoonsnamen.

Dit zijn o.a. de namen van mensen, goden, sprookjesfiguren, filmhelden, stripfiguren enz. Voorbeelden: *Raymond van Barneveld, Wodan, Harry Potter, Achilles, de Kerstman.*

Uitzonderingen:

1a. Woorden met de naam van de uitvinder of bedenker.

Voorbeelden: *dieselmotor, montessorischool.*

1b. De namen van planten- en diersoorten.

Voorbeelden: *vlijtig liesje, sint-bernardshond.*

1c. Als de naam niet letterlijk moet worden opgevat.

Voorbeeld: *achillespees** is niet letterlijk 'de pees van Achilles', want ook jij hebt een achillespees (twee zelfs!).

2. Aardrijkskundige namen.

Dit zijn o.a. de namen van landen, provincies, steden, bergen, rivieren en zeestromen. Ook planeten, sterrenbeelden e.d. vallen hieronder.

Voorbeelden: *Duitsland, Hollywood, Barneveld, Spa, Middellandse Zee, Saturnus.*

Ook de **inwonernamen** schrijf je met een hoofdletter: *Duitser, Barnevelder.*

Ook de bijvoeglijke naamwoorden schrijf je met een hoofdletter: *een Duits meisje, een Barneveldse club.*

Uitzonderingen:

2a. *aarde* (onze planeet), *maan, zon*;

2b. De namen van planten-, dier- en mensensoorten.

Voorbeelden: *nijlpaard, pekingmens, neanderthaler** en *barnevelder* ('kip').

(Als het eerste deel een aardrijkskundig bijvoeglijk naamwoord is, dan schrijf je wél een hoofdletter: *een Afrikaanse olifant*).

2c. Als de naam niet meer letterlijk moet worden opgevat, zoals bij *spa** (in de betekenis 'bronwater', niet per se van het merk Spa) of in de uitdrukking *voor pampus liggen**.

* *Achilles* is de naam van een Griekse held uit de oudheid. Hij was bijna onverslaanbaar. Zijn hiel was zijn zwakke plek. Toen zijn vijanden dat wisten, konden ze hem doden. De *achillespees* (een pees in je voet) is naar Achilles genoemd.

* De *neanderthaler* is genoemd naar het dal van de Duitse rivier de Neander.

* *Spa* is een stad in de Belgische Ardennen. Er wordt bronwater gewonnen.

* *Pampus* was een zandplaat in de Zuiderzee en is nu een eilandje in het IJsselmeer. Vroeger moesten de zeilschepen vaak wachten voor Pampus totdat er genoeg water stond om over deze ondiepte te varen.

Dit is de koppeling naar het werkblad 'Berbers spreken Berber' (de hoofdletter, les 2):
<http://www.surfspin.nl/hoofdletter2.pdf>.

OPDRACHT

Bij de volgende zinnen moet je steeds kiezen uit twee spellingen: met of zonder hoofdletter. Als je twijfelt, gebruik dan een potlood. Na afloop kun je je antwoorden zelf nakijken. De link vind je onderaan.

Je moet drie dingen doen:

- zet door de foute spelling een streep;
- schrijf de juiste spelling op de stippellijn;
- zet tussen de haakjes welke regel je hebt toegepast: 1, 1a, 1b, 1c, 2, 2a, 2b of 2c.

1. Adje komt uit Appelscha/appelscha. ()
2. Rudolf Diesel vond de Dieselmotor/dieselmotor uit. ()
3. In Amerika heet de Kerstman/kerstman *Santa*. ()
4. Wat zijn dat een nieuwsgierige Aagjes/aagjes! ()
5. Ik zit op een Montessorischool/montessorischool. ()

6. We begrepen de Engelse/engelse toeristen wel. ()
7. Mijn vader werkt bij een Haags/haags ministerie. ()
8. Op de pijl-en-boog stond 'made in Holland/holland!' ()
9. De Neanderthaler/neanderthaler was een mens. ()
10. Na het toernooi lag ik voor Pampus/pampus op de bank. ()

11. Een Indische/indische olifant heeft kleine oren. ()
12. Titan is de grootste Saturnusmaan/saturnusmaan. ()
13. Trouwt juf Engelsman met een Fransman/fransman? ()
14. Marijke geeft les op een Daltonschool/daltonschool. ()
15. Rutger speelt in een Hollywoodfilm/hollywoodfilm. ()

16. Bij manege De Trol kun je rijden op IJslanders/ijslanders. ()
17. Chinese restaurants serveren Pekingeend/pekingeend. ()
18. Ik zit op een Jenaplanschool/jenaplanschool. ()
19. Het eilandje Pampus/pampus ligt bij Amsterdam. ()
20. Een Amsterdammertje/amsterdammertje is een paaltje. ()

De antwoorden vind je hier: <http://www.surfspin.nl/aagje.html>.